(31) بەشی هەڵگرتنەوەی شتی ونبوو

(1) حوکمی هەڵگرتنەوەی ونبوو

1011. عن زَيْدَ بْنَ خَالِدٍ الْجُهَنِيَّ (t) صَاحِبَ رَسُولِ (e) قَالَ: سُئِلَ رَسُولُ (e) عَنِ اللُّقَطَةِ: الذَّهَبِ أَوِ الْوَرِقِ؟ فَقَالَ: ((اعْرِفْ وِكَاءَهَا وَعِفَاصَهَا، ثُمَّ عَرِّفْهَا سَنَةً، فَإِنْ لَمْ تَعْرِفْ فَاسْتَنْفِقْهَا، وَلْتَكُنْ وَدِيعَةً عِنْدَكَ، فَإِنْ جَاءَ طَالِبُهَا يَوْمًا مِنَ الدَّهْرِ فَأَدِّهَا إِلَيْهِ)). وَسَأَلَهُ عَنْ ضَالَّةِ الْإِبِلِ؟ فَقَالَ: ((مَا لَكَ وَلَهَا؟ دَعْهَا، فَإِنَّ مَعَهَا حِذَاءَهَا وَسِقَاءَهَا، تَرِدُ الْمَاءَ وَتَأْكُلُ الشَّجَرَ حَتَّى يَجِدَهَا رَبُّهَا)). وَسَأَلَهُ عَنِ الشَّاةِ؟ فَقَالَ: ((خُذْهَا، فَإِنَّمَا هِيَ لَكَ أَوْ لِأَخِيكَ أَوْ لِلذِّئْبِ)).

(زید)ی کوڕی (خالد الجهنی)، هاوەڵی پێغەمبەری خوا (e) دەڵێ: پرسیار لە پێغەمبەر (e) کرا سەبارەت بە هەڵگرتنەوەی شتی ون بوو: زێڕ یا زیو [مەبەست پارەیە]؟ ئەویش فەرمووی: ((سەیرکە بزانە دەمی توورەکەکەی بەچی بەستراوە و تورەکەکەیش چیە و چۆنە؟ پاشان تا ساڵێ جاڕی بۆ بدە، ئەگەر نەناسراو خاوەنی نەبوو خەرجی کە و ئەوە سپاردە بێت لای خۆت، جا ئەگەر خاوەنەکەی ڕۆژێ لە ڕۆژان هاتەوە بۆی بیدەرەوە)) ئینجا پرسیاری لێکرد سەبارەت بە حوشتری ون بوو؟ ئەویش فەرمووی: ((تۆ چیتە بەسەریەوە؟ وازی لێبێنە، پێڵاوی خۆی و جەوەندە ئاوی خۆیی پێیە خۆی دێتە سەر ئاو و درەخت دەخوا تا خاوەنەکەی دەیدۆزێتەوە)). ئینجا پرسیاری لێکرد دەربارەی مەڕ ومالاتی ون بوو؟ فەرمووی: ((بیگرە لای خۆت، چونکە یا بۆ تۆ دەبێت یا بۆ براکەت یا بۆ گورگ)).

(2) دەربارەی هەڵگرتنەوەی شتی ونبووی حاجی }لەحەجدا{

1012ـ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عُثْمَانَ التَّيْمِيِّ (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) نَهَى عَنْ لُقَطَةِ الْحَاجِّ.

لە(عبدالرحمن)ی کوڕی (عثمان)ی (التیمی)یەوە دەگێڕنەوە کە پێغەمبەر (e) ڕێگری کردووە لەوەی کە شتی ون بووی حاجی [لەحەجدا] هەڵبگیرێتەوە.

(3) کەسێ ونبوویەك هەڵگرێتەوە ئەوە سەر لێشێواوە

1013ـ عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ (t) عَنْ رَسُولِ (e) أَنَّهُ قَالَ: ((مَنْ آوَى ضَالَّةً فَهُوَ ضَالٌّ، مَا لَمْ يُعَرِّفْهَا)).

لە(زید)ی کوڕی (خالد)ی (جهنی)یەوە ئەویش لە پێغەمبەرەوە (e) کە فەرموویەتی: ((هەر کەسێك شتێکی وون بوو هەڵگرێتەوە بۆ خۆی و جاڕی بۆ نەدات، ئەوە سەر لێشێواوە)).

(4) ڕێگرکردن لە دۆشینی مەڕو ماڵاتی خەڵکی بەبێ ڕەزامەندی خۆیان

1014ـ عَنِ ابْنِ عُمَرَ (t): أَنَّ رَسُولَ (e) قَالَ: ((لَا يَحْلُبَنَّ أَحَدٌ مَاشِيَةَ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِهِ، أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ تُؤْتَى مَشْرُبَتُهُ فَتُكْسَرَ خِزَانَتُهُ، فَيُنْتَقَلَ طَعَامُهُ، إِنَّمَا تَخْزُنُ لَهُمْ ضُرُوعُ مَوَاشِيهِمْ أَطْعِمَتَهُمْ، فَلَا يَحْلُبَنَّ أَحَدٌ مَاشِيَةَ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِهِ)).

(أبن عمر) (t) دەڵێ: پێغەمبەری خوا (e) فەرموویەتی: ((با هیچ کەس مەڕ وماڵاتی هیچ کەس بەبێ ڕەزامەندی خۆی نەدۆشێت، ئایا کەسێك لە ئێوە پێی خۆشە بچنە ژووری گەنجینەکەی و گەنجینەکەی بشکێنرێت و خۆراکەکەی ببرێت، دە ئەوانیش گوانی مەڕو ماڵاتەکەیان، گەنجینەیە یانی خۆراکەکەیان بۆ هەڵدەگرێت، کەوابوو با هیچ کەس بێ ڕەزامەندی خاوەنەکەی مەڕ و ماڵاتی هیچ کەس نەدۆشێت)).

لەبڵاوکراوەکانی ماڵپەڕی ئیمان وەن
www.iman1.com
هەمیشە لەگەڵمان بن بۆنوویێبوونەوەی ئیمان
imanonekurd@yahoo.com